

kasseinteressenter, at efter forskellige Sparekassers Statuter kunne Interessenterne fordrø en Opfigelse fra Sparekassens Side, forekommer det mig, at den Indvending, der hentes derfra, vilde kunne fjernes ved, at der fastsattes en vis Tid efter Lovens Udgivelse, inden hvilken Rentenedfattelsen ikke turde indtræde. Opfigelsen blev da, saa at sige, given ved selve Loven, og de Sparere, som ikke vilde lade deres Penge indestaa for den lavere Rente, kunde da udtage dem. Det forekommer mig, at af de Indvendinger, der isørigt ere fremførte mod dette Forslag, er der egentlig kun en, der kan tillægges nogen særdeles Bøgt. Den almindelige theoretiske Indvending, som den sidste ærede Taler gjorde sig til Organ for, nemlig at Penge ere en Vare, der ikke kan ansættes til nogen bestemt Værdi, kan jeg ikke tillægge nogen Betydning, thi det, der her er Tale om, er ikke at sætte nogen fast Tægt for, hvad Penge til enhver Tid skulle anses værd, men at give Regler for, hvorledes Sparekasserne bør administrere deres Midler, og dette kan ikke komme i Strid med nogen anerkjendt fastslaaet Theorem. Derimod er der en anden Indvending, som jeg ikke kan lade være at tillægge nogen Bøgt. Der kan nemlig komme Tilfælde, i hvilke en Sparekasse vil være nødt til at optage midlertidige Laan; men i saa Tilfælde kan man umuligt foreskrive den Rente, den tør give. Den kan blive nødt til hos de Banker, hos hvem den søger saadanne Laan, at give 5 eller 6 pCt. Men samtidig kan der fremkomme Tilbud fra Private om at ville indstøde Penge paa Sparekassens vilkaar til at afhjælpe Kassens Forlegenheder imod, at der dog erlægges en noget højere Rente end den lovbestemte, lad os sige 4½ pCt. Man kan da spørge: Skulde da et saadant Tilbud ikke kunne modtages, skulde Sparekassen være nødt til at afvise denne Assistance? Det forekommer mig imidlertid, at denne Menne kunde afhjælpes ved, at der indrømmedes Ministeriet eller Centralkontrollen en Afgang til i enkelte Tilfælde, hvor det kan paavises, at det er i Sparekassens egen velforstaede Interesse, at der gives en højere Rente end den lovbefalede, at indvilge i en Dispensation fra Lovens Bestemmelse. En saadan Afgang til at indrømme Undtagelser vilde jeg ikke finde betænkelig, ja jeg indrømmer, at den maatte endog vil være nødvendig. En anden Bømpelse, kunde være den, som er berørt af den foregaaende ærede Taler, at man kunde fastsætte, at der kunde gives en noget højere Rente af Penge, som indstødes for en vis bestemt længere Tid; men om Bestemmelsen i § 3, c aldeles skulde udgaa af Loven, vilde efter min Mening i høi Grad være at bellige. Jeg vil ikke sige, at Lovforslaget ikke alligevel skulde blive til Nytte. Jeg anser Kontrollbestemmelserne — som jeg allerede har sagt — for i høi Grad vigtige, ja i Virkeligheden uundværlige; men jeg tror, at det vilde være en stor Mangel,

om Bestemmelserne angaaende Renten helt skulde bortfalde.

Sable: Jeg kan i det Hele taget slutte mig til de Betragtninger, som den ærede fynste Landstingsmand (W. Petersen) gjorde gjældende om Sparekasserne. Jeg betragter Sparekasserne som Pengeinstituter af meget stor Betydning. De have forstaaet at lære Folk at spare, de have forstaaet at træffe mindre Pengesummer sammen saaledes, at de have kunnet virke ind paa Kreditforholdene i det Hele taget. De have efter min Overbevisning virket meget velgjørende ved at hjælpe Mange til faste Prioritetslaan baade i Kjøbstad og paa Land. De have hjulpet — for at nævne et bestemt Exempel — mange Fæstere til at kjøbe deres Gaarde. Naar jeg ser hen til denne Virksomhed i det Hele taget og den Tid, hvori disse Instituter have virket, forekommer det mig ogsaa, at vi maa sige: De have virket med stort Held. Det er ogsaa et stort Held, at der af saa mange Pengeinstituter i Mands Minde kun er en eneste Sparekasse, med Hensyn til hvilken der har været Tale om Insolventis. Naar jeg betragter Sparekasserne paa denne Maade, betragter dem som nyttige og gavnlige og heldig administrerede, saa følger det af sig selv, at dette ogsaa betinger mit Standpunkt i denne Sag. Jeg mener, at Lovgivningsmagten bør støtte disse Pengeinstituter, og jeg tror, at de kunne støttes væsentlig ved det Middel, som navnlig den sidste ærede Taler omtalte, nemlig ved en stærk Kontrol med Bestyrelsen af disse Midler, med Regnskabsaflæggelse og med Statusopgjørelse, saa at der ikke er nogen Fare for, at det, der fremlægges offentlig, ikke forholder sig rigtigt. Jeg tror, at det vilde have været til Gavn, dersom der havde været en offentlig Kontrol og en stærkere Kontrol allerede tidligere. Jeg tror, at de Banker, der har fundet Sted ved forskellige af Sparekasserne og navnlig ved forskellige af de større, ikke vilde have fundet Sted, saafremt der den Gang havde været en stærkere Kontrol, navnlig med Regnskabsaflæggelse og Statusopgjørelse. Naar jeg derfor ser paa dette Lovforslag, skal jeg støtte ethvert Forslag, som gaar ud paa at indrette denne Kontrol saa betryggende som muligt og saaledes, som det lader sig forene med Sparekassernes Administration og Natur i det Hele taget. Derimod kan jeg ikke sige, at alle de enkelte Bestemmelser efter min Mening kunne billiges. Jeg tror, at der maa gives Sparekasserne større Frihed til at indrette sig og til at administrere de Midler, som de have i Hænde. Jeg skal her nævne de enkelte Punkter og foresøge, hvilke Indsigelser jeg har derimod. Det første Punkt, som jeg vil nævne, er allerede blevet berørt af den ærede første Taler (Aagesen) og er for øvrigt af mindre Betydning, nemlig